

WIADOMOŚCI WYDAWNICZE

Publikacje książkowe

Czapliński Przemysław, Mizerka Anna (red.): Kamp. Antologia przekładów (Wyd. Universitas, Kraków 2012, ss. 748). Do lat sześćdziesiątych XX wieku kamp rozwijał się przede wszystkim dzięki subkulturze homoseksualnej, której członkowie wypracowali sobie kod smaku służący tajnemu porozumieniu. Znaki odmienności seksualnej były tu jednak uplątane w wielopoziomową grę, która czyniła z przekazu tożsamościowego tekst zakryty i zarazem jawny – tak bardzo ostentacyjny, że aż niewiarygodny. Więzią, która łączyła sprzeczne poziomy komunikacji i nadawała im spójność, była ironia; specyfika kampu wyrażała się w tym, że ironia wymierzona była zarówno w kulturę heteroseksualną, jak i w subkulturę homoseksualną. Ludycznie odgrywać heteroseksualne aspekty kultury dominującej z pozycji odmieńca i odmiennościowe aspekty kultury podporządkowanej z perspektywy dominującej – to właśnie znaczyło uprawiać kamp. W latach sześćdziesiątych ta dziwna estetyka tożsamości została prze-

chwycona przez kulturę masową, zestereotypizowaną i pozbawioną politycznego ostrza. Kamp uznano za estetykę przesady. W nowym ujęciu, zaproponowanym przez Susan Sontag, kamp okazywał się rozwiązaniem stricte modernistycznego dylematu, który rządził wyborami artystów; od schyłku wieku XIX twórcy stali przed koniecznością wyboru między elitarnością i popularnością, między wartościami sztuki wysokiej i niskiej, między innowacją i konwencjonalnością. Kamp pozwalał mieć jedno i drugie: chwalać wytwory sztuki niskiej, legitymizował „zły gust” kultury masowej, a zarazem podpowiadał chwytły, które umożliwiały indywidualne przetworzenie masowości. Rozwiązanie dylematu „wysokie – niskie” przybrało więc w przypadku kampu postać – sprzecznego – zdystansowanego zaangażowania w wytwory masowości.

Lévi-Strauss Claude: Od miodu do popiołów (przeł. B. Baran, Wyd. Aletheia, Warszawa 2013, ss. 410). Claude Lévi-Strauss (1908–2009), jeden z najwybitniejszych myślicieli francuskich XX wieku, twórca strukturalizmu i strukturalnej antropologii, po sukcesach jego książek z lat 50. (*Smutek tropików*) zajął się badaniem mitów amerykańskich Indian spisany

w czterotomowych *Mitologikach*, publikowanych w latach 1964–1971. Tom pierwszy, *Surowe i gotowane*, ukazał się niedawno w polskim przekładzie (Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2010). Niniejszy tom jest drugi w tym cyklu. Podobnie jak poprzedni fascynuje nie tylko bogactwem zgromadzonego materiału w postaci indiańskich mitów, lecz także odkrywczą eksplikacją ich sensu opartą na faktach etnografii, zoologii i botaniki. Głównym przedmiotem zainteresowania autora są jednak formalne związki między mitami, ich „transformacje” czy „inwersje”. Te dwa uzupełniające się wymiary, etnografia i system formalnych związków, pozwalają ujrzeć „strukturalizm z ludzką twarzą” – wcale nie redukcję do czysto formalnej kombinatoryki, lecz żywą treść eksplikowaną z pomocą aparatury formalnej. Wbrew późniejszym przekonaniom ten strukturalizm to nie matematyka i formalizm. Jego ideowe podłoże tkwi gdzie indziej: w przekonaniu, że struktura ludzkiego umysłu jest uniwersalna i „przedkulturowa” – niezależnie od kultury ludzkie wizje świata są podobne, może nawet wrodzone. Choćby w celu weryfikacji takiej przesłanki-tezy warto śledzić ten fascynujący sequel Lévi-Straussa.

Meier Chrisian: Od Aten do Auschwitz. Rozważania nad kondycją historii (przeł. A. Artwińska, Wyd. Poznańskie, Poznań 2013, ss. 186). W książce wybitnego niemieckiego historyka Chri-

stiana Meiera czytelnik znajdzie odpowiedź na pytanie czy historia może się przydać współczesnemu człowiekowi, a nawet czy powinna być pomocna w rozwiązywaniu problemów dzisiejszego świata. Autor zmagą się z paradoksem doświadczania historii bądź historycznego przyspieszenia w takim stopniu jak żadne wcześniejsze pokolenie i mimo to nie znajduje naszego zainteresowania. Bardzo szybko utożsamiamy się z przeszłością – „przyszłość jest dziś”, jak głosi jeden z reklamowych sloganów – i równocześnie w ogóle nie zastanawiamy się nad przeszłością naszego społeczeństwa i świata. W starożytności potrzebę istnienia stałych struktur odczuwano wyłącznie w odniesieniu do polityki, jednak w czasach nowożytnych zaczęły się one szybko zmieniać i w konsekwencji odkryto historię. Dziś, kiedy podlegają one jeszcze szybszym i bardziej gruntownym zmianom, historia zdaje się nadażać. Znajduje to potwierdzenie także w odniesieniu do jednoczącej się Europy, która nie uświadamia sobie swojego pochodzenia, rzeczy dobrych i złych oraz swojej odpowiedzialności. I nawet jeśli zabrzmi to arogancko, nie należy tych właściwości szczególnie demonstrować. Między innymi także dlatego, że najbardziej typową dla Europy jest rola sprawcy, tymczasem dzisiaj większość wykazuje się ambicją bycia ofiarą. Jednak współczesna Europa ma do zaoferowania kulturę godności człowieka, otwartości, gotowości kwestionowania samego siebie,

zawierającą również gotowość do zgodnego współlistnienia, także odmiennych kultur, w jednoczącym się świecie oraz szacunek dla innych i inność jako możliwość.

Mariański Janusz: Sekularyzacja – desekularyzacja – nowa duchowość. Studium socjologiczne (Wyd. Nomos, Kraków 2013, ss. 288). Obecnie socjologowie religii są o wiele bardziej ostrożni w wydawaniu jednoznacznych ocen dotyczących religijności współczesnych społeczeństw niż ich kole-dzy sprzed kilku dekad XX wieku. W warunkach sekularyzacji coraz bardziej widoczne są także procesy desekularyzacji w sensie rozwijania się autonomicznej religijności i duchowości. W Europie Bóg nie umarł – jak twierdzą krytycy religii, ale też nie jest tak żywy – jak twierdzą niektórzy teologowie i socjologowie. Europa Zachodnia balansuje między sekularyzacją i desekularyzacją. Niebezzasadne jest też pytanie o to, co przyjdzie po sekularyzacji? Jedno wydaje się pewne: przeciwstawianie sekularyzacji i desekularyzacji na zasadzie „albo-albo” jest fałszywą alternatywą. Kontrowersje i spory wokół sekularyzacji i desekularyzacji pozostaną jeszcze długo sprawą otwartą. Rzeczywistość społeczno-religijna jest zbyt skomplikowana i zmienna, by jednoznacznie orzekać o zachodzących w niej procesach. Potrzebne będą w przyszłości nowe teorie socjologiczne, dzięki którym diagnoza, interpretacja i wyjaśnianie zachodzących w tym obszarze zjawisk

będą dokładniejsze i bardziej trafne. Socjologowie zaś nie powinni tylko badać, interpretować i wyjaśniać życie społeczne, ale też – przynajmniej pośrednio – mieć wpływ na jego przekształcenia.

Marszałek Robert (red.): Mit, metafora, sekularyzacja. Wprowadzenie do filozofii Hansa Blumenberga (Wyd. Scholar Warszawa 2013, ss. 287). Autorzy pierwszej polskiej monografii poświęconej Hansowi Blumenbergowi poruszyli podstawowe kwestie sekularyzacji i modernizacji, postawili problem miejsca mitu w kulturze duchowej Zachodu. Zagadnienia te zazębiają się, zmienność mitu rzuca bowiem światło na przy-czyny wielkich przełomów epokowych. Tłem analiz jest oryginalna teoria metafory, czyli metaforologia. Pisząc swoje eseje, autorzy musieli sprostać celowej wieloznaczności połączonej z precyzją i ścisłością myśli Blumenberga, ogromnej erudycji filozofa i nieszablonowości niemieckiej czerpiącej z greki i łaciny. Książka jest owocem seminarium prowadzonego w Instytucie Filozofii UW w latach 2009–2012 oraz współpracy humanistów warszawskich i krakowskich.

Probucka Dorota: Filozoficzne podstawy idei praw zwierząt (Wyd. Universitas, Kraków 2013, ss. 352). Autorka podjęła się prawdziwie monumentalnego zadania przeglądu i analizy głównych nurtów myślenia o prawach zwierząt. W piśmiennictwie polskim i być

może nawet w piśmiennictwie światowym nie ma porównywalnego dzieła. Dlatego książka Doroty Probućkiej będzie przez wiele lat służyć jako podstawowe opracowanie w coraz bardziej rozbudowanej tematyce praw zwierząt. Podejmując bogaty kompleks problemów grupujących się wokół hasła "statusu prawnego i moralnego zwierząt" rozprawa Doroty Probućkiej rangą swego tematu lokuje się w katalogu zagadnień doniosłych i poznawczo obiecujących dla współczesnej refleksji moralnej. Autorka trafnie wydobywa i umiejętnie charakteryzuje poszczególne stanowiska, a formułowanym w oparciu o nie sądom nadaje postać wyważoną, starannie udokumentowaną i odpowiedzialną merytorycznie.

Prüfer Paweł: Wobraźnia, terapia, społeczeństwo. Analiza socjologiczno-etyczna (Wyd. Nomos, Kraków 2013, ss. 210). Trudno zaprzeczyć, że społeczeństwo jest słabe moralnie, można by nawet stwierdzić, że chore aksjologicznie. Tak więc uzasadnione wydaje się także stosowanie w naukowym dyskursie i w odniesieniu do społeczeństwa myślenia w kategoriach działań terapeutycznych. Gdzie szukać pomysłów i sił do takich działań, aby pomóc nie tylko społecznikom i ludziom zaangażowanym w jego naprawę, ale także każdej jednostce, by poczuła się odpowiedzialna i niezbędna jednocześnie w tym procesie naprawczym? Jakich narzędzi do tego użyć? Są to pytania, z któ-

rymi autor próbuje się mierzyć, i co najważniejsze, czyni to skutecznie. Autor podniósł na wyższy poziom refleksję na temat możliwości twórczego dialogu między socjologią a nauką społeczną Kościoła. Powołaniem socjologa jest tu zatem nie tylko orzekanie o tym jak jest, ale też jak powinno być. Wyobraźnia socjologiczna, zdaniem autora, powinna zmierzać do korekty życia społecznego. Dzieje nie są jakimś nieuchronnym fatum. Autor powołuje się na liczne przykłady roli wybitnych jednostek w dziejach, nawet w sytuacji kiedy wydawałoby się, że są one skazane na niepowodzenie. Publikację można rekomendować jako użyteczną lekturę nie tylko specjalistom z obszaru nauk społecznych (socjologii, familiologii, pracy socjalnej, pedagogiki społecznej, pedagogiki pastoralnej, katolickiej nauki społecznej), ale także filozofom, teologom, etykom oraz wszystkim zainteresowanym interdyscyplinarnym spojrzeniem na człowieka „poznającego samego siebie” i otaczający go mikro i makrokosmos społeczny.

Safranski Rüdiger: Zło. Dramat wolności (przeł. I. Kania, Wyd. Aletheia, Warszawa 2013, ss. 340). Płodny niemiecki autor filozoficznych i literackich biografii i monografii Rüdiger Safranski (ur. 1945) podejmuje tu śmiały zamiar opisania zła jako neodłącznego atrybutu wolności. W tym obszernym historyczno-filozoficznym eseju, a zarazem wykładzie autor przebiega etapy

dziejów ludzkiej myśli, na których można uchwycić węzłowe momenty pojmowania zła – od pradawnych mitów poprzez między innymi starożytnych, Augustyna czy idealizm niemiecki po Hitlera i egzystencjalizm. Doświadczenie zła, opisywane w wielu innych traktatach mających zło w tytule, nie daje się bezpośrednio uchwycić, jest proteuszowe, rozmywa się w pozamoralne kategorie jak interes, służba idei czy inne wytłumaczenia czynów uchodzących za zło. Dążeniem tych traktatów zawsze było uchwycenie zła jako takiego, czystej postaci zła czynionego dla niego samego. Wytłumaczenie – z definicji niewytłumaczalne – czystego zła nie jest zamiarem Safranskiego. Raczej chce on się „przedrzeć” przez gąszcz rozmaitych doświadczeń i możliwie z bliska je oświetlić. Nie pisze jednak historii naturalnej zła. Związawszy zło z wolnością jako jej konsekwencję, nadaje mu głębszy, spekulatywny sens.

Skinner Quentin: Wolność przed liberalizmem (przeł. A. Czarnecka, Wyd. Naukowe UMK, Toruń 2013, ss. 110). Dzięki staraniom pomysłodawców, tłumaczy, redaktorów i oficyny wydawniczej polski czytelnik otrzymuje (nareszcie, po kilkunastu latach!) przekład krótkiego dziełka jednego z najbardziej dzisiaj znanych i najwybitniejszych historyków myśli politycznej, Quentina Skinnera, uchodzącego za jednego z głównych twórców tzw. szkoły z Cambridge. Prezentowana książka „archeologa” Skinne-

ra jest ważna; wprawdzie wspomniano już o niej także w polskiej literaturze, zwracając uwagę, że właśnie ta praca, opublikowana po raz pierwszy w 1998 roku, była znakiem przełomu w refleksji jej autora; przełomu, który zresztą on sam zaznacza, rezygnując nawet z terminu „republikańska koncepcja” na rzecz terminu „teoria neo-rzymska”. Niewielka objętościowo książka traktuje o teorii, która zdaniem autora odegrała kapitalną rolę w historii zachodniej myśli politycznej, a została wyparta przez teorię liberalną, zwłaszcza zaś „przymiona później przez liberalne analizy wolności negatywnej, a więc braku przymusu”.

Wiśniewski Ryszard: Dobro: moralność, szczęście i piękno. Studium aksjologii Władysława Tatarkiewicza (Oficyna Wydawnicza Epigram, Bydgoszcz 2013, ss. 252). Trudno przyporządkować filozoficzną twórczość Władysława Tatarkiewicza jakiejś orientacji, szkole, kierunkowi, czyniąc to bez wahań. Jego stanowisko cechuje ostrożność pozytywistyczna, tzw. minimalizm filozoficzny, ale też realizm epistemologiczny i upodobanie analiz pojęciowych w kontekście historycznym, wreszcie humanizm (bo koncentruje się na wartościach osobowych), pluralizm teorii opisujących i wyjaśniających. Nie są to wszystkie właściwości stanowiska filozoficznego Tatarkiewicza. Możliwie spójna charakterystyka jego poglądów daje się ująć na terenie aksjologii. Jej podstawy zostały określo-

ne w rozprawie *O bezwzględności dobra* (1919) i rozwinięte ogólnie w licznych mniejszych pracach i wystąpieniach kongresowych, a także w traktacie *O szczęściu* (1947) i twórczości z zakresu estetyki zwieńczonej *Dziejami sześciu pojęć* (1975). Aksjologia zmierza, w przekonaniu Tatarkiewicza, do odpowiedzi na dwa zasadnicze pytania: 1. Co to jest dobro? 2. Jakie są dobra? Pierwsze zagadnienie koncentruje się na definicji i teorii wartości (wyjaśniającej pojęcie, sposób poznania i istnienia wartości), drugie – na systematyzacji wartości poznanych (ich klasyfikacji i hierarchizacji). Pierwsze zagadnienie zmierza do tego, aby wyjaśnić: co to jest wartość, drugie – do ustalenia, jakie są wartości. Aksjologia, w pojęciu Tatarkiewicza, posiada więc warstwę teoretyczną i wartościującą, ale ta druga jest jej głównym zadaniem.

Wójs Paweł: Rozum w filozofii egzystencji (Wyd. Universitas, Kraków 2013, ss. 248). Rozum w filozofii egzystencji pokazuje, że prowadzona na gruncie filozofii egzystencji krytyka rozumu, a niekiedy wręcz walka z nim, może być pojmowana jako próba zakreślenia mu właściwego miejsca – po jego przesadnym wywyższeniu w nowożytnym racjonalizmie, a następnie degradacji w filozofii antyracjonalistycznej. Po wprowadzeniu w historię pojęcia rozumu i problematykę filozofii egzystencji autor kontynuuje swoje rozważania, rekonstruując stano-

wiska Alberta Camusa, Lwa Szesztowa i Karla Jaspersa, filozofów o charakterystycznym podejściu do rozumu, co pozwala na ujęcie rozmaitych jego aspektów i w konsekwencji poszerzenie jego tradycyjnego pojmowania. Podkreślana jest w książce specyficzność doświadczenia egzystencjalnego, ponieważ w nim ujawnia się rola rozumu, jego kompetencje i ograniczenia, a także kategoria wiary religijnej, która może być dla rozumu bądź oponentem, bądź też jego sojusznikiem.

Czasopisma

Annales. Etyka w życiu gospodarczym 2013, nr 1: Marcell Schweitzer, *Plea for a Modular Design of Business Ethics – Basics of The Ethical Substantiation of Economic Decisions*; Przemysław Rotengruber, *Moralność krańcowa jako przedmiot badania oraz jako wiedza o sposobach osiągania przewagi konkurencyjnej*; Michał A. Michalski, *Na dobre czy na złe? Wspólny kryzys a dobro wspólne*; Mariusz Jastrząb, *Problematyka społecznej odpowiedzialności w nauczaniu historii biznesu w Harvard Business School*; Jerzy Kropiwnicki, *Dziesięciu największych oszustów XXI wieku*; Monika Olszewska, *Wytwarzanie wartości ekonomiczno-społecznej a zmiany obowiązującego sposobu gospodarowania*; Tomasz Przybyciński, *Etyka a globalny ład gospodarczy*; Mateusz Pawlak, *(Nie)Etyczna Unia Europejska na Bałkanach*;

Anna Kubiak, *Lobbing w polskim prawie i praktyce*; Marcin Kalinowski, *Przedmiot lobbingu z perspektywy etycznej*; Adam Zadroga, *Podatki z perspektywy katolickiej nauki społecznej*; Anna Rutkowska, *Ekonomiczny, społeczny i egzystencjalny wymiar funkcjonowania placówek hospicyjnych i wolontariatu hospicyjnego*; Dorota Czechowska, *Dylematy związane z nadmiernym pobieraniem odsetek. Perspektywa historyczna i teraźniejszość*; Józef Duda, *Miłosierdzie i gospodarka – od gór pobożnych do wspólnego ratowania się w nieszczęściu*; Stanisław Wieteska, *Zjawisko podpaień w Polsce jako element ryzyka w działalności gospodarczej*; Mirosław Kłusek, *Działalność Państwowego Banku Rolnego w Generalnej Guberni*; Piotr Wajszczyk, *Etyka zawodu inżyniera w świetle wybranych kodeksów*; Aldona Klimkiewicz, *Společne konsekwencje podwyższenia wieku emerytalnego kobiet*; Barbara Stolarska, *Wynagrodzenia małżonków i kohabitantów*; Arleta Nerka, *Mobbing jako przykład nieetycznych zachowań w miejscu pracy*; Monika Cieślukowska, Andrzej Pieczewski, *Normy etyczne obowiązujące pracodawców. Perspektywa systemu prawnego, organizacji i pracownika*; Rafał Matera, *Związki ekonomii i etyki w poglądach Mohandasa Gandhiego*; Bronisław Bombała, *Ekonomizm nauk o zarządzaniu a przedsiębiorczość personalistyczna*; Joanna Dzionek-Kozłowska, *Ekonomia jako nauka pozytywna. Refleksje na marginesie „Ekonomii dobra i zła” Tomáša Sedláčka.*

Analiza i egzystencja 2012, nr 22: Katarzyna de Lazari Radek, Peter Singer, *Konsekwencjalizm a tajemnica: obrona ezoterycznej moralności* (przeł. Milena Jakubiak i Marek Pawłowski); Mirosław Rutkowski, *Kryterium genetyczne w sporze o aborcję*; Krzysztof Saja, *Minimalizacja cierpienia zwierząt a wegetarianizm*; Urszula Zarosa, *Status moralny zwierząt a dwa rodzaje potencjalności*; Roman Tokarczyk, *Tortury i egzekucje w etyce kata*; Artur Szutta, *Przemoc a obywatelskie nieposłuszeństwo*; Wacław Janikowski, *Zasada podwójnego skutku i zasada moralnej symetrii a kwestia legalizacji eutanazji*; Bogna Wach, *Próba oceny sytuacji granicznych związanych z chorobą i umiarem*; Milena Jakubiak, *Religia według Hume’a*; Tomasz Kałol, *Kilka uwag w sprawie kryterium genetycznego w sporze o (nie tylko) aborcję*; Mirosław Rutkowski, *O kryterium genetycznym w sporze o aborcję raz jeszcze. Odpowiedź na zarzuty*; Adriana Schetz, *Dlaczego wegetarianin nie jest zainteresowany minimalizacją cierpienia zwierząt*; Krzysztof Saja, *Utylitaryzm i welfaryzm a uzasadnienie wegetarianizmu.*

Diametros. Internetowe cząsopismo filozoficzne 2012, nr 36: Bogna Choińska, *„Bez czystego cięcia” – cel (la fin) interpretacji czy kres (la fin) życia?*; Wojciech Ciszewski, Adam Dyrda, *Remedium wobec diagnozy, czyli jak liberalizm polityczny odpowiada na fakt niezgody*; Magdalena Kielkowicz-Werner, *Indywidualizm a dobro wspólne.*

Czy myśl amerykańskiego oświecenia może być wciąż aktualna?; Wojciech Klimczyk, *Metanarracja mobilizacji. Ponowoczesność jako bezruch?*; Bartosz Kuźniarz, *Pierwszy krok w chmurach: o teorii siedliska wydarzeniowego Alaina Badiou*; Markus Lipowicz, *Czy „śmierć Boga” jest „śmiercią społeczeństwa”?* Próba połączenia wybranych aspektów filozofii Fryderyka Nietzschego z filozofią i socjologią Georga Simmla; Dawid Misztal, *Epistemologiczny antropocentryzm Locke’a*; Dariusz Sagan, *Wspólnota pochodzenia jako argument w sporze darwinizm–teoria inteligentnego projektu*; Artur Szutta, *Metoda refleksyjnej równowagi. Część III: Problem niezgody moralnej, relatywizm i nieookreśloność metody*; Daniel Żuromski, *Podmiot i przedmiot poznania jako efekt syntezy transcendentальной jedności apercpcji w sformułowaniu neopragmatycznym. Stanowisko Roberta B. Brandoma.*

Edukacja Filozoficzna 2013, nr 56: *Profesora Mariana Przełęckiego wspominają: Bogusław Wolniewicz, Jacek J. Jadacki, Bohdan Chwedeńczuk, Józef L. Krakowiak; Marian Przełęcki, Wyznania politycznego konformisty; Elizabeth Jelinek, Nauczanie filozofii w małych grupach; Jerzy Bobryk, Superweniencja jaźni rdzennej; Jan Szmyd, O przepływie wyższych wartości w świecie globalnym; Andrzej Stępnik, W sprawie pojęcia kłamstwa; Robert Marszałek, Jak nie pisać również o antropologii filozoficznej; Andrzej Stępnik, Praca w podgrupach a nauczanie filozofii*

i etyki; Marcin Trepczyński, Człowiek hipermodernizmu; Paweł Okołówski, O samobójstwie i eutanazji; Tomasz A. Puczyłowski, Problem Gettier’a a problem uzasadnienia epistemicznego.

Ethos 2013, nr 1: *Od Redakcji, Etyka postępowania wobec zwierząt fenomenem ludzkim (A.M.W.); Jan Paweł II, Pokój z Bogiem Stwórcą. Pokój z całym stworzeniem (fragmenty Orędzia na XXIII Światowy Dzień Pokoju, 1 I 1990); Roger D. Sorrell, Świętego Franciszka kazanie do ptaków. Przewyciężenie tradycji i nowa postawa wobec stworzenia (przeł. D. Chabrajska); Małgorzata Kowalewska, Hildegarda z Bingen o człowieku i jego „braciach mniejszych”; Jacek Lejman, Filozoficzne źródła naszego stosunku do zwierząt. O aksjologicznym statusie zwierząt i ludzi; Przemysław Gut, Arkadiusz Gut, Argumenty Kartezjusza przeciwko myśleniu zwierząt; Zbigniew Wróblewski, Subiektywność i dobro. Ontologiczne przesłanki życzliwości dla zwierząt; Ralph R. Acampora, O cielesnym współodczuwaniu. Etyka wykraczająca poza ramy gatunku a fenomenologia ciała (przeł. D. Chabrajska); Joel Marks, Amoral Animal Rights; Joel Marks, Prawa zwierząt na gruncie amoralizmu (przeł. D. Chabrajska); Maciej Trojan, Agnieszka Kaczmarczyk, Justyna Szymańska, Jak czytać zwierzęcy umysł? Wybrane zagadnienia psychologii porównawczej jako przykład badań nad funkcjami umysłu i intencjonalnością zachowania zwierząt; Jessica Pierce, Marc Bekoff, Przywrócić dziką spr-*

wiedliwość. *Co wiemy o sprawiedliwości w społecznościach zwierzęcych i dlaczego ma ona znaczenie* (przeł. D. Chabrajska); James A. Serpell, *Wyjść poza reakcję na „schemat dziecięcości”*. *Antropomorfizm i dobór antropomorficzny* (przeł. D. Chabrajska); Zbigniew Chojnowski, *Bestiarium Romana Brandstaettera. Zwierzęta w wyobraźni poety*; Wiesław Bator, *Święte – przeklęte – pozbawione duszy. O traktowaniu zwierząt w doktrynach i praktykach religii świata*.

Filo-Sofija 2012, vol. 12, nr 19: Marek Pepliński, *Od redakcji: O wiedzy Boga, Jego wszechmocy i ludzkiej wolności*; Stanisław Judycki, *Kuszenie i wolna wola. O pewnym rozwiązaniu problemu natury relacji między ludzką wolnością a wszechwiedzą Boga*; Ryszard Kleszcz, *Logika, wszechmoc, Bóg*; Martyna Koszkało, *Futura contingentia jako przedmiot wiedzy Boga. Stanowisko Jana Dunsza Szkota*; Elżbieta Jung, *Co – zdaniem angielskich myślicieli XIV wieku – Bóg wie o przygodnej przyszłości?*; Ryszard Mordarski, *Wszechwiedza a wieczność*; Dariusz Łukasiewicz, *Wszechwiedza Boża a problem zła z perspektywy teizmu otwartego*; Adam Śnieżyński, *Miejsce koncepcji ograniczonej wiedzy Boga w strukturze „teizmu otwartego”*; Krzysztof Hubaczek, *Molinizm a problem zła moralnego*; Michał Głowala, *Wiedza przedziwna. Akwinata o niezmienności i wieczności wiedzy Boskiej*; Marek Pepliński, *Czy wiedzy Boga nie da się pogodzić z wolnością człowieka? Krytyczna analiza niektórych*

argumentów; Natalia Marcinowska, *Russellowska krytyka argumentów na rzecz istnienia Boga*; o. Jacek Maria Norkowski OP, *Koncepcja śmierci mózgowej w świetle analiz: czy da się ją obronić?*.

Filozofia Nauki 2013, nr 3: Jacek Jadacki, *Mowa żałobna nad urną z prochami Mariana Przełęckiego*; Piotr Brykczyński, *Aiming at Truth. Part I*; Adam Grobler, *Paradoksy potwierdzania a klauzula ceteris paribus*; Katarzyna Patro, *Wojciech Krysztofiak, Umysłowe osie liczbowe. Efekt SNARC. Aspekty filozoficzne*; Tomasz Rzepiński, *Wyjaśnianie funkcjonalno-przyczynowe i jego rola w projektowaniu farmakologicznych terapii kardioprotekcyjnych*; Piotr Dehnel, *Rozróżnienie mówienia i pokazywania w świetle krytyki koncepcji Russella i Fregego przez wczesnego Wittgensteina*; Agnieszka Dębska, *Wnioskowanie na temat intencjonalności działania w ujęciu filozofii eksperymentalnej*; Joanna Komorowska-Mach, *Negatywny program filozofii eksperymentalnej a odwołania do intuicji w argumentacji filozoficznej*.

Hybris. Internetowy magazyn filozoficzny 2013, nr 22: Michał Podstawski, *‘Wybaczenie’ w filozofii spotkania Jacques’a Derridy, czyli o etyce jako funkcji języka*; Jakub Górski, *Koniec nowoczesności, zmierzch sztuki. Gianni Vattimo i jego filozoficzne ścieżki*; Aleksandra Pawliszyn, *Marchońt o filozoficznej marchii. Komentarz do marginesów filozofii J. Derridy*; Misza Tomaszewski, *Lekcja Alkibiadesa. Rzecz*

o platońskiej koncepcji umiarkowania; Stanisław Łojek, *Moralność jako źródło banalnego zła. Hannah Arendt czyta Kanta*.

Kronos 2013, nr 1: Michał Otorowski, *Kabała chrześcijańska – między nauką a profecją*; Menasse ben Israel, *Kompendium kabały*; Zarys kabały chrześcijańskiej; Gershom Scholem, *Kabała chrześcijańska*; Gershom Scholem, *Początki kabały chrześcijańskiej*; Michał Otorowski, *Milion Livardeza. Kabała chrześcijańska Jana Potockiego*; Jan Doktor, *Powstanie i recepcja Księgi światła ukrytego*; Księga światła ukrytego; Bohdan Kos, *Jedność i wielość w Księdze światła ukrytego*; Michał Otorowski, *Adolphe Franck, czyli prawdziwy koniec kabały chrześcijańskiej*; Adolphe Franck, *Związki kabały z religią Chaldejczyków i Persów*; Paweł Maciejko, *Pan Jezus i Pan Jakub Frank (z dygresją na temat Natana z Gazy)*; Piotr Nowak, *Wczesny Buber*; Martin Buber, *Odnowa judaizmu*; Martin Buber, *Renesans żydowski*; Gershom Scholem, *Dziewięćdziesiąt pięć tez o judaizmie i syjonizmie*; Gershom Scholem, *Otwarte wyznanie na temat rzeczywistych intencji mojego studium kabały*; Jacob Taubes, *Kabała*; Jacob Taubes, *List do Oskara Goldberga*; Jacob Taubes, *Od upadku do upadku. Teoriopoznawcza refleksja nad historią grzechu pierworodnego*; Jacob Taubes, *Miłość, władza i sprawiedliwość*; Jacob Taubes, *Kafka*; Jacob Taubes, *Swedenborg*; Piotr Nowak, *Pożegnanie Krzysz-*

tofa Michalskiego (1948–2013); Michał Otorowski, *Towiański – cadyk polski? Stanisława Pigionia zmagania z Biesiadą*; Stanisław Pigoń, *Chrystologia A. Towiańskiego*; Andrzej Towiański, *Biesiada z Janem Skrzynickim*; Jacob Taubes, *Filozofowie mówią o Bogu*.

Kronos 2013, nr 2: Hans Blumenberg, *Pojęcie rzeczywistości a teoria państwa*; Hans Blumenberg, *Zamyślenie*; Hans Blumenberg, *Światło jako metafora prawdy. Przedpole filozoficznego kształtowania pojęć*; Hans Blumenberg, *„Sekularyzacja”*. *Krytyka pewnej kategorii historycznej nieprawowitości*; Tadeusz Zatorski, *Wywłaszczona teologia? Hansa Blumenberga obrona nowożytności*; Jean-Claude Monod, *Retoryczna koncepcja polityki*; Robert Pawlik, *Od pracy pojęcia do pracy metafory. O metaforologii Hansa Blumenberga*; Richard Rorty, *Przeciw zapóźnieniu*; Karl Löwith, *W sprawie „Die Legitimität der Neuzeit” Hansa Blumenberga*; Benjamin Lazier, *Przewyciężyć gnozę. Hans Jonas, Hans Blumenberg i prawomocność świata natury*; Paweł Grad, *Osądzić nowożytność. Wokół korespondencji Hansa Blumenberga i Carla Schmitta*; Paulina Sosnowska, *Teologia polityczna i nowożytność: Hans Blumenberg kontra Carl Schmitt*; Rafał Zawisza, *„Przeciw niewykształconym psom”*. *Hansa Blumenberga prometejska obrona człowieka w „Pracy nad mitem”*; Bartosz Kuźniarz, *O mocy myślenia. Rozbiór psychopolityczny*; Andrzej Wawrzynowicz, *Filozofia woli Konstantego Danielewicza*; Konstanty

Danielewicz, *O odbiciu się historii w poezji*; Konstanty Danielewicz, *Historyczna zasada: Jako rozłożoną na przestrzeń widzimy ludzkość w czworakiej głównej towarzyskiej postaci*; Konstanty Danielewicz, *O woli*; Bartosz Wójcik, *Heglista Marek Siemek. Filozoficzna samowiedza marksizmu*.

Kultura i Wartości. Kwartalnik internetowy 2013, nr 3: Andrzej Ostrowski, *Wartości – Kultura – Historia: W kregu filozofii rosyjskiej: Wprowadzenie*; Janusz Dobieszewski, *Filozofia religii. Współczesne horyzonty*; Władimir Biełow, *Kilka uwag na temat rosyjskiego neokantyzmu*; Cezar Jędrzysko, *Filozofowie tylko interpretowali świat, idzie jednak o to, aby go przemienić. Filozoficzny projekt Mikołaja Fiodorowa i Mikołaja Bierdiajewa*; Ewa Cichocka, *Cechy swoiste sztuki w pismach Dostojewskiego i Tołstoja. Kilka uwag*; Edyta Domagała, *Sens miłości erotycznej w filozofii Włodzimierza Sołowjowa*; Halina Rarot, *Rosyjski personalizm Mikołaja Bierdiajewa*; Justyna Krocza, *Pawła Florenskiego sympatie i antypatie filozoficzne*; Natalia Daniłkina, *Idee wolności i harmonii w pedagogice filozoficznej w epoce rewolucji rosyjskich*; Bogumił Chmiel, *Rozum w filozofii średniowiecznej*.

Przegląd Filozoficzny. Nowa seria 2013, nr 1: Marian Przełęcki, *O Iwaszkiewiczowskiej wizji świata*; Piotr Gutowski, *Józefa Życińskiego koncepcja relacji między religią a nauką*; Tomasz Żuradzki, *Ślepy traf a preimplantacyjna diagnostyka gene-*

tyczna; Joanna Krzemkowska-Saja, *Czy potrzebujemy pojęcia prawdy emocjonalnej?*; Adam Andrzejewski, *Zjawisko artyfikacji jako inspiracja dla ontologii dzieł sztuki*; Zbigniew Ambrożewicz, *Widzialność niewidzialnego. Las Meninas Diega Velázquez*; Jacek Dębicki, *Antropologia filozoficzna Gilberta de la Porrée a powstanie scholastycznej rzeźby wczesnogotyckiej*; Konrad Szocik, *Traktat o trzech oszustach: Mojżesz, Jezusie i Mahomecie jako przykład radykalnej krytyki religii pozytywnych*; Mateusz Pencuła, *Kłopoty z Feuerbachem*; Artur Jochlik, *Sprzeczność logiczna w systemie Hegla*; Witold Płotka, *Redukcja transcendentna jako zapytywanie. Fenomenologia Husserla a problem pytania*; Iwo Zmyślony, *Michaela Polanyiego program filozofii postkrytycznej – krytyka metody wątpienia*; Sylwia Wilczewska, *Problem wiedzy o Bogu w ujęciu A. Kenny’ego i D.Z. Phillipsa – analiza porównawcza*; Marcin Trepczyński, *Tadeusza Bartosia wizja religii*; Maciej Musiał, *Pragmatyczna dekonstrukcja filozofii? O Rortym raz jeszcze*; Anna Wójtowicz, Jan Winkowski, *Jak nie powinno się obliczać stopnia wiarygodności argumentacji*; Alicja Pietras, Dorota Barcik, *Dyskurs i intuicja. Wprowadzenie*; Andrzej J. Noras, *Debata Trendelenburg – Fischer. Problem obiektywności Kantowskich form zmysłowości*; Tomasz Kubalica, *Heinricha Rickerta krytyka teoretycznego intuicjonizmu*; Marta Ples-Bęben, *Problem intuicji w filozofii Leona Brunschwicga*; Iwona Alechnowicz-Skrzypek, *Rola*

doświadczenia wewnętrzne w poznaniu – Edmund Husserl a Richard Höningwald; Alicja Pietras, *Nicolaia Hartmanna projekt syntezy dyskursu i intuicji*; Dorota Barcik, *Dialektyka dyskursu i intuicji w filozofowaniu Karla Jaspersa*; Jan Kłós, *Myślenie ukryte i wiedza osoby. Na marginesie rozważań Michaela Polanyiego*; Kazimierz Rynkiewicz, *Na co stać intuicję i dyskurs? Analiza epistemologiczno-fenomenologiczna w oparciu o myśl Husserla i Foucaulta*.

Roczniki Filozoficzne KUL 2013, nr 3: Krzysztof Rogalski, *Gramatyka uniwersalna – Ray Jackendoff versus Noam Chomsky*; Renata Ziemińska, *Dwie koncepcje prawdy i dwie wizje świata*; Ks. Michał Adamczyk, *Nauka i ścisłość, czyli w stronę J.F. Drewnowskiego minimalnej aparatury symbolicznej*; Marcin Trepczyński, *Logika teologii objawionej w pismach Alberta Wielkiego i Tomasza z Akwinu*; Ks. Marek Porwolik, *„Piąta droga” św. Tomasza z Akwinu w formalizacjach J.M. Bocheńskiego i P. Weingartnera*; Antoni Szwed, *Sørena Kierkegarda sąd nad Marcinem Lutrem i luteranizmem*; Jan Szot, *O niektórych uwarunkowaniach Fregowskiej teorii kwantyfikacji*; Eugeniusz Wojciechowski, *Identyczność, pewne zaimki funktorowe i deskrypcje*; Jacek Jarocki, *Uwagi polemiczne do tekstu Katarzyny Kuś „Wyobrażenia obrazowe jako świadectwa na rzecz przekonań modalnych”*.

Sztuka i Filozofia 2013, nr 42: Noël Carroll, *Criticism and*

Interpretation; James Grant, *The Aims of Art Criticism*; Simon Fokt, *A proposal for a dualistic ontology of art*; Iris Kapelouzou, *Conservation, value, and ontology*; Dorota Folga-Januszewska, *Museum vs. Neuroaesthetics*; David Carrier, *The World Art History Museum*; E.M. Dadlez, *Poetry Is What Gets Lost in Translation*; Alicja Kuczyńska, *The Paths of Early Pluralism. Polish Aestheticians Between Eras*; Wojciech Włodarczyk, *Why not national? („Novelty” and nationality in Polish art of the 20th and 21st centuries)*; Ewa Izabela Nowak, *Magdalena Abakanowicz*; Krzysztof Musiał, *Collection and Its Meaning*.

Studia Philosophiae Christianae 2012, nr 3: Paweł Borkowski, *Koncepcja najlepszego ustroju politycznego według Arystotelesa*; Helena Hrehová, *Perspektywa antropologiczna a etyczny dynamizm życia według Marii Zambrano*; Jan Krokos, *Obiektywność i prawdziwość sumienia*; Dariusz Kucharski, *Natura przedmiotu spostrzeżenia zmysłowego w ujęciu Thomasa Reida*; Marek Łagosz, *Koncepcja czasu Wilhelma Ockhama w świetle niektórych ustaleń współczesnej filozofii czasu*; Tomasz Mamełka, *Rola uczuć w życiu osobowym człowieka w ujęciu św. Tomasza z Akwinu i Kartezjusza. Analiza porównawcza*; Robert Piłat, *Dynamiczny model umysłu*; Karolina Rozmarynowska, *Sytuacja graniczna jako moment doświadczenia siebie w ujęciu Karla Jaspersa*; Janusz Wesserling, *Równoważnościowa*

sprowadzalność formuł logiki niefre-gowskiej do kwantyfikatorskiej postaci normalnej.

Studia Philosophiae Christianae 2012, nr 4: Ryszard Moń, *Ważność rzeczowej problematyki etycznej. Słuszność diagnozy dokonanej przez Tadeusza Stycznia?*; Adam Cebula, *„Wolność w prawdzie” czy „wolność z prawdy”? Tischner i Styczeń o encyklice „Veritatis Splendor”*; Ewa Podrez, *Godność jako podstawa (aksjologiczno-normatywna) relacji międzyosobowych w ujęciu księdza Tadeusza Ślipki*; Karolina Rozmarynowska, *Znaczenie innego w doświadczeniu wartości*; Grzegorz Grzybek, *Pożądania, potrzeby, pragnienia – refleksja inspirowana poglądami Józefa Tischnera*; Paweł Nierodka, *Józef Tischner w sporze o społeczną naturę człowieka. ‘Homo sovieticus’ a ‘homo solidaritus’*; Anna Drabarek, *Dlaczego personalizm nie jest i nie może stać się filozofią niedzielnego popołudnia.*

Studia Philosophica Wratislaviensia 2013, nr 2: Paweł Sikora, *Teoria danych zmysłowych A.J. Ayera i jej aporie*; Maciej Sendłak, *Teorie metafizyczne światów niemożliwych*; Dariusz Sagan, *Zarzut nietestowalności teorii inteligentnego projektu*; Urszula Lisowska, *Kategoria bezbronności jako podstawa nowego paradygmatu etycznego – Martha C. Nussbaum a dziedzictwo Henry’ego Sidgwicka*; Adam Sawicki, *Buntowniczy charakter myśli Lwa Szestowa*; Konrad Szocik, *Fichteańskie „Wis-*

senschaftslehre” i filozofia wiary jako czynniki generujące ateistyczny charakter idealizmu; Elżbieta Walerich, *Rola utworu „Des vraies et des fausses idées” w nowożytnych debatach epistemologicznych*; Antoine Arnauld, *O prawdziwych i fałszywych ideach (fragmenty)*; Mateusz Kotowski, *Komentarz do artykułu Mateusza Machaja „Czy ekonomia jest nauką empiryczną?”*; Mateusz Machaj, *Ekonomia – sztuka czy nauka?*

Studia z Historii Filozofii 2013, nr 3: Immanuel Kant, *Opus postumum [Zbiór II, karta VI, strona 1 – karta IX, strona 2]*; Panajotis Kondylis, *Etyczne zabarwienie liberalnej utopii. 1. Uniwersalizm, relatywizm i tolerancja (przełożył Lech Zieliński)*; Panajotis Kondylis, *Etyczne zabarwienie liberalnej utopii. 2. „Prawa człowieka”: chaos pojęciowy i instrumentalizacja (przełożyli Lech Zieliński i Anna Ziółkowska)*; Józef Kalasanty Szaniawski, *Co to jest cywilizacja?* (opracował Tomasz Kupś); Jan Kanty Kalist Chodani, *Rzut oka na celne zasady nauki obyczajów od wieku Arystotelesa aż do Kanta przez Chrystiana Garwe [część V] (opracowała Marta Agata Chojnacka)*; Steffen Dietzsch, *O zdradzie jako służbie publicznej*; Dariusz Pakalski, *Der Polytechnikumstudent Castorp und Aufgabe der Kultur*; Krzysztof Wawrzonkowski, *Ostatni człowiek a idea pokolenia, czyli jak Fukuyama odkrywał naturę ludzką*; Dorota Leszczyna, *Recepcja Kartezjusza w Hiszpanii ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska*

José Ortegi y Gasseta; Przemysław Spryszak, Gereth Evans o problemie Molyneux; Tomasz Kąkol, W kwestii nieśmiertelności duszy w „Etyce w porządku geometrycznym dowiedzionej” B. Spinozy; Paulina Prus, Wspomnienia, sny, myśli. (Nie)świadoma biografia C. G. Junga.

ZJAZDY I KONFERENCJE

W dniach 27–28 stycznia 2014 roku w Lublinie odbyła się ogólnopol-

ska konferencja naukowa „Od idei postępu do idei kryzysu”, zorganizowana przez Instytut Filozofii UMCS oraz kwartalnik internetowy „Kultura i Wartości”. Artykuły, opracowane na podstawie referatów wygłoszonych podczas konferencji, po uzyskaniu pozytywnych recenzji, zostaną opublikowane w czasopiśmie internetowym „Kultura i Wartości”:

www.kulturaiwartosci.umcs.lublin.pl

Opracował: *Tomasz Siwiec*